

638816

ERVEN
VAN
DE
WEGE

N. p. s. III

R

PROWIZORYCZNY REGULAMIN

dla

SEJMU KRAJOWEGO

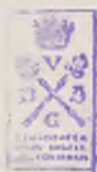
Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem.

(przyjęty prowizorycznie dnia 27 listopada 1865).

L W Ó W.

Z drukarni W. Łozińskiego.

1877.

638816

III-68

YBC

Biblioteka Jagiellońska

1001341077

Bibl. Jagiell.
1003 KZ 246923

Prowizoryczny Regulamin

dla Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

przyjęty prowizorycznie dnia 27 listopada 1865.

§. 1.

I. Przewodnictwo. Otwarcie sesyi.

Jego Ces. Król. Apostolska Mość mianuje do kierownictwa Sejmu krajowego z grona onegoż Marszałka krajowego i zastępcę jego (§. 4. stat. krajowego).

§. 2.

Marszałek zagaja Sejm krajowy przez Jego Ces. Król. Apostolską Mość zwołany (§. 10. stat. krajowego).

§. 3.

Sejm krajowy, na mocy statutu zwołany i zebrany, obraduje i załatwia czynności, do zakresu działania swego należące, stosownie do następującego regulaminu (§. 33. st. kr.).

§. 4.

Bióro sejmowe składa się z Marszałka i z sekretarzy, z grona Sejmu wybranych.

§. 5.

Przygotowania potrzebne dla posiedzeń Sejmu, nadzór nad lokalnościami sejmowymi i rozrządzanie temiż, staranie o siły kancelaryjne i służbę, o urządzenie i sprzęty należą do Wydziału krajowego. On wyznacza potrzebne miejsca i lokalności dla stenografów i sprawozdawców dziennikarstwa, i winien mieć staranie o rozdawaniu kart wstępnych dla publiczności.

§. 6.

Certyfikat przez Namiestnika posłowi wybranemu doręczony, upoważnia go do wstępu na Sejm krajowy, i stanowi dopotąd prawne domniemywanie ważności jego wyboru, dopokąd inaczej orzeczonem nie będzie (§. 50. ust. wyb.): przeto poseł ten ma prawo zasiadania i głosowania na Sejmie, nawet w wypadku zakwestyowania jego wyboru, dopóki orzeczenie nieważności wyboru nie nastąpi.

§. 7.*)

II. Ukonstytuowanie Sejmu.

Przed ukonstytuowaniem Sejmu ogranicza tenże czynność swą na weryfikację wyborów.

Skoro wybory wymaganej do kompletu ilości posłów rozpoznane i jako ważne uznane zostały, przystępuje Marszałek do odebrania przyrzeczenia (§. 9. st. kr.) przepisanego, i ogłasza ukonstytuowanie Sejmu (art. dodatk. 1.).

§. 8.

III. Wybór funkcyjaryuszów. Podział na sekeye.

Sejm wybiera na czas trwania sesyi sejmowej z grona swego bezwzględną większością głosów czterech sekretarzy i 12 rewidentów, i dzieli się na 5 sekeyj, o ile być może równych. Przed wyborem sekretarzy pełnią ich obowiązki prowizorycznie 4 najmłodszy wiekiem posłowie, a w razie uzasadnionego wymówienia, w starszeństwie następujący.

§. 9.

Podział Sejmu na sekeye uskutecznia Marszałek w porozumieniu z sekretarzami i z zatwierdzeniem Sejmu, dodając do każdej sekeyi jednego z członków Wydziału krajowego. Podział ten będzie uskutecznionym w pierwszym tygodniu po ukonstytuowaniu Sejmu, a względnie po otwarciu sesyi, i trwać będzie przez całą sesję sejmową.

§. 10.

Każdy sekretarz i rewident może po czterech tygodniach pełnienia obowiązków zażądać uwolnienia; w takim razie wybiera Sejm innego w miejsce uwolnionego.

§. 11.

IV. Weryfikacja wyborów.

Sejm załatwia przedewszystkiem weryfikację wyborów, wysłucha tym celem sprawozdanie Wydziału krajowego nad rozpo-

*) Nie obowiązuje na mocy uchwały z dnia 27 listopada 1865.

znanemi przez tenże wyborami nowowstępujących posłów, i orzeka o przypuszczeniu wybranych (§. 31. st. kr.).

§. 12.

Prawo rozstrzygnięcia o ważności wyboru przysłuży wyłącznie tylko Sejmowi krajowemu, nawet w tym wypadku, gdy Namieśnik odmówi posłowi wydania certyfikatu dla przeszkód §. 17. ust. wyb. objętych. Przed orzeczeniem przez Sejm nieważności wyboru, Namieśnik nie może rozpisać nowego wyboru (art. dod. II.)

§. 13. *)

Późniejsze zarzuty nieważności wyboru, dotyczące postępowania przy wyborze lub też kwalifikacyi wyborców. wtedy tylko mogą być wzięte pod rozpoznanie, jeżeli wniesione zostaną do Sejmu przed upływem 14 dni po uznaniu ważności wyboru.

Zarzuty zaś, dotyczące kwalifikacyi posła wybranego, jakoteż doniesienia o zaszłej po wyborze lub w ciągu sesyi sejmowej utracie kwalifikacyi poselskiej. skoro dostatecznie poświadczone, muszą być wzięte każdego czasu pod rozpoznanie (art. dodat. III.)

*) Do tego § odnosi się ustawa krajowa z 17 stycznia 1874 l. 8 d. u. k. treści następującej:

Ustawa

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zawierająca postanowienia na wypadek, że poseł sejmowy ulegnie kondemnacie sądowej, lub zostaje pod śledztwem sądowem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

§. 1.

Posel sejmowy, który za czyn karygodny ulegnie kondemnacie, pociągającej za sobą według ustaw utratę prawa wyboru i obieralności do Sejmu, traci tem samem i prawo uczestnictwa w Sejmie.

Podczas śledztwa karnego nie może on wykonywać funkcyi członka sejmowego, jeżeli Sejm w myśl ustawy z dnia 3 października 1861 r. (Dz. u. p. Nr. 98). nie zażąda odroczenia śledztwa i zdjęcia aresztu. jeśli takowy zarządzo-
nym został.

§. 2.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

§. 3.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Wiedeń dnia 17 stycznia 1874.

Franciszek Józef m. p.

Lasser m. p.

Glaser m. p.

§. 14.

V. Marszałek i jego zastępca.

Marszałek zapowiada, zagaja i zamyka posiedzenie, postanawia porządek dzienny, czuwa nad ścisłym wykonaniem regulaminu, kieruje obradami, udziela głosu, poddaje wnioski pod głosowanie, oznajmia tegoż rezultat, przestrzega porządku, ma prawo wezwać mowcę do rzeczy lub do porządku, odebrać głos, jakoteż upomnieć posła przekraczającego regulamin; wezwać publiczność do spokojnego i przyzwoitego zachowania się, a w razie bezskutecznego napomnienia zarządzić wydalenie pojedynczych osób, lub całej publiczności, i zawiesić lub zamknąć posiedzenie.

§. 15.

Marszałek jest organem Sejmu we wszystkich stosunkach na zewnątrz.

On ma prawo otwierać i przydzielać wedle niniejszego regulaminu wszelkie do Sejmu wniesione podania.

§. 16.

W razie przeszkodzenia Marszałka obejmuje jego prawa i obowiązki jego zastępca.

§. 17.

VI. Sekretarze, rewidenci.

Sekretarze spisują protokoły obrad sejmowych, listy głosowania i wniosków, tudzież posłów, głosu żądających, i układają bieżące korespondencje sejmowe.

§. 18.

Rewidenci czuwają nad tem, aby sprawozdania rozpraw sejmowych bezzwłocznie były wyraźnie przepisane i po zamknięciu posiedzenia w biurze do tego przeznaczonem dla mowców przez trzy godziny do przejrzania zostawione; poczem sprawdzają wierność i dokładność sprawozdań i oddają je do bióra marszałkowskiego w celu najspiesniejszego wydrukowania i rozdania posłom.

Czynności te pełnią rewidenci, mieniając się po trzech codziennie.

§. 19.

VII. Posłowie.

Posłowie obowiązani są brać udział we wszystkich obradach Sejmu, również wypełnić wszelkie czynności w Sejmie, w ~~sekcjach~~ lub komisjach.

Uwolnienie posła od tych obowiązków do ośmiu dni wymaga zezwolenia Marszałka, który o tem Sejm zawiadamia.

Uwolnienia dłuższego Sejm tylko udzielić może. W wypadku słabości posła udzielenie uwolnienia nie jest wymaganem, wszakże poseł winien spiesznie o tem zawiadomić Marszałka.

§. 20.

Jeżeli poseł wstęp swój na Sejm nad ośm dni przewleka, lub bez uwolnienia na posiedzenia Sejmu nad ośm dni nie uczęszcza, lub na nie nad czas uwolnienia lub słabości nie przybywa, naten-
czas Marszałek ma wezwać posła, by w przeciągu 14 dni jawił się, lub nieobecność swą usprawiedliwił.

Jeżeli takie wezwanie bezskutecznem zostaje, winien Marszałek uwiadomić o tem Sejm, który odciągającego się posła za występującego z Sejmu uznać i nowy wybór zarządzić ma (art. dodatku IV.).

§. 21.

Pobór dyet ustaje w wypadkach §. 20 oznaczonych równocześnie z wezwaniem Marszałka; również ustaje ten pobór przez ciąg udzielonego przez Sejm uwolnienia.

§. 22.

**VIII. Posiedzenia.
Protokoły.**

Posiedzenia Sejmu są jawne.

Wyjątkowo może mieć miejsce posiedzenie tajne, gdy tego zażąda albo prezydujący, albo przynajmniej pięciu członków, a po wydaleniu publiczności Sejm za tem się oświadczy (§. 34. st. kr.).

§. 23.

Marszałek zagaja posiedzenie, skoro posłowie w liczbie do stanowienia uchwał przepisanej są zgromadzeni, poczem Marszałek daje do wiadomości podane wnioski i sprawozdania, względem pierwszych stawia w razie potrzeby pytanie o poparcie wniosku, następnie zawiadamia Sejm o komunikatach rządowych, Wydziału krajowego, komisyj, o innych podaniach, petycyach donosząc również, czy i co pod tym względem może już zarządzonem było.

Po załatwieniu tych czynności przystępuje Marszałek do właściwego porządku dziennego.

Marszałek zamyka posiedzenie. On oznacza dzień i godzinę posiedzeń (§. 33. st. kr.).

§. 24.

O każdym posiedzeniu musi być spisany protokół. Protokoły obrad sejmowych zawierają potwierdzenie obecności posłów do powzięcia uchwały dostatecznej; treść zawiadomień Sejmowi udzielonych; wnioski wzięte pod obradowanie w brzmieniu dosłownem, z wymienieniem wnioskodawców; sformułowane pytania poddane pod głosowanie; rezultaty wyborów i głosowania, niemniej powzięte uchwały.

§. 25.

(zniesiony uchwałą z dnia 3 października 1874, której tekst następuje po §. 25).

Protokoły zostają w Sejmie na następnem posiedzeniu odczytane, sprawdzone i po zatwierdzeniu Sejmu przez Marszałka i dwóch sekretarzy podpisane, następnie wydrukowane i posłom rozdane.

Uchwała

z dnia 13 października 1874 r.

§. 25 tymczasowego regulaminu obrad sejmowych z d. 27 listopada 1865 znosi się w teraźniejszej jego osnowie a ma brzmieć jak następuje:

§. 25. Nazajutrz po posiedzeniu protokół złożonym będzie w biurze sejmowym i tamże przez 24 godzin służyć ma posłom do przejrzenia.

Uwagi, niemniej zarzuty co do treści protokołu ma poseł przedstawić Marszałkowi, żądając sprostowania, a Marszałek może to sprostowanie zarządzić, przekonawszy się, że jest uzasadnione. Jeżeli Marszałek odmawia żądaniu sprostowania, poseł ma prawo wystąpić na najbliższem posiedzeniu Sejmu z wnioskiem o sprostowanie protokołu, przytaczając dosłownie dotyczący ustęp protokołu i oraz żądane sprostowania, a Izba uchwałą swą rozstrzyga.

Protokół ma być podpisany przez Marszałka i dwóch sekretarzy, następnie w księgę protokołów wciągnięty, wydrukowany i posłom rozdany. Jeżeli co do treści protokołu uczyniono w terminie wyżej przepisany uwagi lub zarzuty, podpisanie protokołu ma nastąpić dopiero po ich rozstrzygnięciu przez Marszałka a względnie przez Sejm.

Protokół posiedzenia ostatniego przed odroczeniem lub zamknięciem Sejmu ma być na temże ostatniem posiedzeniu odczytany, sprawdzony i po zatwierdzeniu przez Izbę podpisany przez Marszałka i dwóch sekretarzy.

§. 26.

Protokół obrad posiedzenia tajnego powinien być w czasie trwania tegoż posiedzenia spisany. sprawdzony i przez Sejm zatwierdzony.

Sejm uchwała, czy podobny protokół ma być ogłoszony lub nie.

§. 27.

Sekcyja obraduje nad przydzielonemi jej wnioskami, i udziela komisjom rezultaty swych obrad; ona wybiera z grona swego

XI. Sekcyje.

członków do komisji, i zawiadamia Marszałka o dokonanych wyborach.

Sekcja każda wybiera pod przewodnictwem członka najstarszego wiekiem, przewodniczącego i sekretarza, tudzież zastępcę dla każdego z nich.

Do ważności wyborów potrzeba obecności większej połowy członków sekcji i bezwzględnej większości głosów.

Przewodniczący nie głosuje, rozstrzyga jednak w razie równości głosów.

§. 28.

X. Komisye.

Celem przygotowawczego rozpoznania przedmiotów obrad Sejmu ustanawia Sejm komisye:

- a) stałe, dla pewnych rodzajów spraw na czas sesji sejmowej;
- b) specjalne, dla pojedynczych spraw.

Komisye składają się z pięciu członków, z każdej sekcji ~~po jednym~~ wybranych, o ile Sejm w pojedynczych wypadkach co do ilości członków i sposobu utworzenia lub wzmocnienia komisji inaczej nie postanowi.

§. 29.

Sejm może poruczyć Wydziałowi krajowemu rozpoznanie wniosku, lub szczególnej sprawy i przedłożenie sprawozdania. W takim razie uważa się Wydział krajowy jako specjalną komisję.

§. 30.

Każda komisya wybiera pod przewodnictwem członka najstarszego wiekiem, swego przewodniczącego i sekretarza, i zawiadamia Marszałka o dokonanym wyborze.

§. 31.

Komisye mogą przyzwać na posiedzenie posłów nienależących do grona swego, dla ich specjalnych wiadomości z głosem doradczym.

(Komisye mają prawo zapraszać także osoby, za obrębem Sejmu będące, w celu objaśnienia i sprawdzenia w szczegółowych przedmiotach, i żądać od władz rządowych potrzebnych dochodzeń lub wyjaśnień za pośrednictwem Marszałka *).

Marszałek ma prawo być obecnym na posiedzeniach każdej komisji, nie biorąc jednakże udziału w rozprawach i głosowaniu.

*) Ten ustęp nie obowiązuje na mocy uchwały z d. 27 listopada 1865.

Przy ostatecznej dyskusji i powzięciu uchwał, osoby nie należące do komisji, obecnymi być nie mogą.

§. 32.

Poseł, do komisji wybrany, obowiązany jest przyjąć wybór i uczęszczać regularnie na posiedzenia komisji.

Jeżeli poseł na trzy po sobie następujące posiedzenia komisji nie jawi się bez dostatecznego usprawiedliwienia, przewodniczący uwiadamia o tem Marszałka celem zarządzenia nowego wyboru.

Członkowie Wydziału krajowego, jakoteż posłowie do dwóch komisji już wybrani, mają prawo nie przyjąć dalszego wyboru.

§. 33.

Do powzięcia uchwał w komisji, wymagana jest obecność większej połowy członków i bezwzględna większość głosów.

Przewodniczący nie głosuje, rozstrzyga jednak w razie równości głosów.

§. 34.

Komisja wybiera sprawozdawcę z grona swego, który rezultat obrad, zebrany w motywowanym sprawozdaniu, przedstawić ma Sejmowi.

Jeżeli mniejszość komisji, pięć do dziesięciu członków liczącej, przynajmniej z dwóch, komisji zaś liczniejszych przynajmniej z trzech członków składająca się, oddzielne swe zdanie Sejmowi przedłożyć pragnie, obowiązana ona takowe bezzwłocznie na piśmie do głównego sprawozdania dołączyć i osobnego sprawozdawcę wyznaczyć. Sprawozdanie komisji ma być oddane Marszałkowi.

§. 35.

Jeżeli sprawozdanie lub wniosek komisji zawisł w głównej rzeczy od pytania, poprzednio rozstrzygnąć się mającego, komisji wolno przedłożyć Sejmowi wniosek ku rozstrzygnięciu takiego pytania i wstrzymać się z rozpoznaniem głównego wniosku aż do załatwienia przedwstępnego pytania.

§. 36.

**XI. Przedłożenia,
wnioski i rozprawy.**

Pojedyncze przedmioty przedstawione być mogą Sejmowi pod obradę:

- a) jako przedłożenia rządowe za pośrednictwem Marszałka;
- b) jako przedłożenia Wydziału krajowego lub komisji, przez Sejm utworzonych;

c) jako wnioski pojedynczych członków.

Wnioski czynione w przedmiotach, nienależących do zakresu działania Sejmu, usuwa Marszałek z pod obradowania (§. 35 st. kr.).

§. 37.

Samostne wnioski posłów, nie odnoszące się do jakiego przedłożenia rządowego, wydziałowego lub komisijnego, muszą Marszałkowi na piśmie być oddane, i będą na najbliższym posiedzeniu Sejmu odczytane.

Wnioski takie zaopatrzone być mają formułą wstępną: „Sejm raczy uchwalić“, mogą zawierać krótkie uzasadnienie, oraz życzenie wnioskodawcy co do formalnego z temiż postępowania.

Wniosek zaopatrzony podpisem przynajmniej 15 posłów, każe Marszałek bezzwłocznie wydrukować.

W razie przeciwnym stawia Marszałek przy głoszeniu wniosku pytanie względem poparcia wniosku, a wydrukowanie tegoż w tym tylko razie ma być zarządzone, jeżeli przynajmniej 15 posłów wniosek przez podniesienie się popiera.

Wniosek dostatecznie niepoparty uważany będzie za usunięty.

§. 38.

Po rozdzieleniu wydrukowanego wniosku pomiędzy członków Sejmu, nastąpi pierwsze czytanie wniosku na dniu przez Marszałka oznaczonym.

Na tym dniu zabiera wnioskodawca głos do uzasadnienia wniosku, poczem Sejm bez dyskusyi w rzeczy głównej postanawia, czy wniosek ten dla przygotowawczego rozpoznania odesłanym ma być do sekeyi, do już istniejącej lub utworzyć się mającej komisyi, albo do Wydziału krajowego.

Jeżeli Sejm nie oświadczy się za takim odesłaniem, wniosek uważany będzie za odrzucony.

§. 39.

Przedłożenia rządowe nie wymagają poparcia, i nie mogą być odrzucone bez poprzedniego rozpoznania w sekeyach, w komisyi, lub w Wydziale krajowym.

Po wydrukowaniu i rozdzieleniu pomiędzy członków Sejmu, mają przedłożenia rządowe na najbliższy porządek dzienny do pierwszego czytania być położone (art. dodat. V.).

Odczytanie całego przedłożenia nie jest wymagane.

§. 40.

Przed uchwałą, zarządzającą przygotowawcze rozpoznanie wniosku (§. 38. regul.), wolno wnioskodawcy cofnąć swój wniosek.

Jeżeli cofnięcie później następuje, rozprawa nad wnioskiem ma przecież być prowadzoną, skoro cofnięty wniosek podniesiony został z przyzwoleniem Sejmu przez innego posła.

§. 41.

Należycie poparte poprawki (zmiany i dodatki) do wniosku odesłanego do komisji lub Wydziału mają także być odesłane do przygotowawczego rozpoznania, jeżeli sprawozdanie o głównym wniosku nie zostało jeszcze Sejmowi przedłożone.

Takie poprawki, po przedłożeniu sprawozdania stawiane, mają wprowadzić być dopuszczone do rozprawy, Sejm jednakże ma prawo odesłać je do komisji lub Wydziału, i zawiesić rozprawę nad poprawką i nad głównym wnioskiem aż do przedłożenia powtórnego sprawozdania.

Poprawki muszą być z głównym wnioskiem w istotnym związku, i na piśmie bez przytoczenia powodów do łaski marszałkowskiej podane.

Wniosek, zamierzający wprost odrzucenie głównego wniosku, nie może być dopuszczony, Sejm jednakże może względem każdego przedmiotu, pod obradowaniem zostającego, przejść do porządku dziennego, a to z przytoczeniem powodów lub bez tego.

§. 42.

Przedłożenia rządu, komisji lub Wydziału krajowego i wnioski samoistne, przez Sejm odrzucone, nie mogą być ponawiane na tej samej sesji sejmowej (art. dodat. VI.).

Poprawki odrzucone natenczas tylko ponownie pod rozbiór wzięte być mogą, jeśli przed zamknięciem rozpraw nad głównym wnioskiem podane będą Marszałkowi na piśmie z podpisami przynajmniej 30 członków, i jeżeli po krótkim uzasadnieniu ze strony wnioskodawcy bez dalszej rozprawy przez Sejm przypuszczone zostaną.

Taka poprawka ponownie przypuszczona, ma być odesłana do oddzielnej komisji.

§. 43.

Marszałek zarządza wydrukowanie i rozdanie oddanych mu sprawozdań komisji, i kładzie, jednakże nie pierwaj jak po upływie 24 godzin po rozdaniu, przedmiot dotyczący na porządek dzienny dla drugiego czytania (§. 44 reg.).

Sprawozdania o przedłożeniach rządowych mają pierwszeństwo przed wszelkimi innemi przedmiotami, nad którymi rozprawa nie jest w toku (art. dodat. V.).

§. 44.

Drugie czytanie rozpoczyna się od sprawozdania, poczem następuje rozprawa.

Jeżeli wniosek składa się z kilku części, nastąpi najpierw rozprawa ogólna nad całością przedmiotu, a następnie specjalna nad pojedyńczymi częściami.

Po skończonej ogólnej rozprawie nastąpić może głosowanie tylko nad wnioskiem przejścia do porządku dziennego lub odroczenia.

Jeżeli podczas rozpraw się wykaże, iż sprawozdanie nie jest wyczerpujące, może takowe być odesłane komisji dla uzupełnienia.

§. 45.

Po głosowaniu nad pojedyńczymi częściami wniosku, następuje trzecie czytanie i głosowanie nad całością, a to zazwyczaj na następującem posiedzeniu, jeżeli Sejm pod tym względem co innego nie uchwali.

Po trzeciem czytaniu nie mogą być stawiane poprawki, ani wnioski przejścia do porządku dziennego lub odroczenia, i w ogóle żadna rozprawa miejsca mieć nie może.

Natenczas tylko, jeżeli wskutek uchwalonych odmian, części pojedyńcze między sobą nie zostają w należytem związku, może być dopuszczony wniosek i rozprawa nad nim ku sprostowaniu takiej niedokładności.

§. 46.

W wypadkach nagłości, lub w przedmiotach mniejszej wagi, może Sejm uchwalić następujące co do formalnego postępowania skrócenia:

- a) wyznaczenie komisji terminu do przedłożenia sprawozdania;
- b) dopuszczanie rozprawy zaraz po rozdaniu drukowanego sprawozdania, a nawet z pominięciem drukowania wniosku lub sprawozdania.

Wniosek do skróceniu formalnego postępowania, ma wyrazić sposoby żadanego skrócenia, a rozprawa ma się ograniczyć li tylko do pytania o nagłości lub mniejszej wadze przedmiotu.

§. 47.

Co do wniosków, odnoszących się li tylko do sposobu formalnego postępowania, dopuszcza się także wyjątek o tyle, że te wnioski nie potrzebują być podane na piśmie, i że przez Marszałka, także bez rozprawy, natychmiast pod głosowanie poddane być mogą.

§. 48.

Odroczenie rozpraw może każdego czasu być wniesione i uchwalone.

Wniosek do zamknięcia rozpraw poddaje Marszałek natychmiast pod głosowanie, bez żądania poparcia; wszystkie także zamierzone poprawki mają przedtem być odczytane.

Po przyjęciu wniosku do zamknięcia rozpraw, mogą mowcy zapisani za wnioskiem i przeciw wnioskowi wybrać ze swego grona po jednym. Jeżeli porozumienie nie nastąpi, rozstrzyga los, i tylko ci wybrani lub wylosowani mowcy, następnie sprawozdawca komisji lub Wydziału krajowego, a w razie gdy przygotowawcze rozpoznanie miejsca nie miało, wnioskodawca może głos zabierać.

§. 49.

Przedłożenia Wydziału krajowego nie wymagają poprzedniego pytania o poparcie.

Przedłożenia i sprawozdania Wydziału krajowego, odnoszące się do administracyjnego zakresu działania Reprezentacji krajowej i będące mniejszej wagi, mogą przez Sejm być wysłuchane i załatwione bez poprzedniego wydrukowania i rozdania.

§. 50.

Przedłożenia Wydziału krajowego mogą z przyzwoleniem Sejmu być dopuszczone do drugiego czytania, bez odesłania onych do przygotowawczego rozpoznania do sekcji lub komisji.

§. 51.

**XII. Porządek
dzienny.**

Porządek dzienny oznacza Marszałek i ogłasza takowy za-
wyczaj przy zamknięciu poprzedniego posiedzenia (§. 36 st. kr.)

Ogłoszenie porządku dziennego ma być w sali sejmowej i w pokojach sekcyjnych przybite.

§. 52.

**XIII. Porządek
mówienia.**

Posłowie, którzy o przedmiocie umieszczonym na porządku dziennym mówić pragną, mogą u sekretarza, którego Marszałek do prowadzenia listy mowców przeznaczył, zapisać się do głosu, jednak nie pierwaj, jak na dniu tego posiedzenia, na którego porządku dziennym przedmiot jest umieszczony. Poseł zapisujący się do głosu, winien oświadczyć sekretarzowi, czy za wnioskiem, czy przeciw wnioskowi mówić chce. Mowcy tym sposobem zapisani, mają prawo mówienia przed innymi.

§. 53.

Marszałek zarządza przed rozpoczęciem rozpraw odczytanie listy mowców w ten sposób, by przepisana być mogła.

Rozprawa rozpoczyna się od głosu sprawozdawcy, następnie Marszałek udziela mowcom głosu w tym porządku, w jakim się zapisali, rozpoczynając od mowy przeciw wnioskowi zapisanego, potem daje głos mowcy za wnioskiem mówić mającemu, i tak dalej na przemianę.

§. 54.

Po wyczerpaniu listy mowców zapisanych, Marszałek udziela głosu w porządku §. 53. przepisany innym posłom, żądającym jeszcze głosu.

§. 55.

Mowca, na którego przyszła kolej mówienia, może głos swój odstąpić innemu posłowi, wszakże nie takiemu, który już dwa razy w tym samym przedmiocie przemawiał; może również z innym mowcą głos swój zamienić. Jeżeli zaś mowca, na którego kolej przyszła, nie jest obecny, traci głos, do którego był zapisany.

§. 56.

Prezydujący, chcąc jako mowca głos zabierać, opuszcza krzesło marszałkowskie, które dopiero po zupełnem załatwieniu dotyczącego przedmiotu znowu zająć może.

§. 57.

Sprawozdawcy obowiązani są przemawiać z mownicy, innym zaś mowcom zostawiona jest wolność mówienia z miejsc swoich lub z mownicy.

Mowca, zabierający głos z mownicy, zwrócony być winien ku Izbie, z miejsca mówiący ku Marszałkowi.

§. 58.

Żadna mowa czytana być nie może, wyjąwszy przedłożenia rządowe, Wydziału krajowego i komisji.

Akta i dokumenta, na których mowca wywód swój opiera, odczytane być mogą, jeżeli Sejm bez dyskusji inaczej nie uchwali.

§. 59.

W jednym i tym samym przedmiocie obrad. jednemu posłowi więcej jak dwa razy mówić nie wolno.

§. 60.

Namiestnik, tegoż zastępca lub delegowani przez niego komisarze, mają prawo być na posiedzeniach Sejmu i zabierać głos, ile razy tego zażądata, nie przerywając wszakże toku mowy rozpo-

czętej. Wolno im też odczytywać przedłożenia, wywody, akta i dokumenta, z przedmiotem w związku zostające (art. dodat. VII.)

Jeżeli Reprezentant Rządu po zamknięciu rozprawy głos zabiera - wypowiada się - według §. 61. wwo sławę.

Reprezentanci Rządu (§. 60 regul.) natenczas tylko udział brać mogą w głosowaniu, jeżeli są członkami Sejmu.

Gdyby przy niektórych rozprawach potrzebnem lub pożądanem było zesłanie członków władz rządowych, dla udzielenia wiadomości i objaśnień, winien Marszałek krajowy udawać się do przedłożonych władz dotyczących (§. 37 st. kr.)

§. 62.

W sprawach wchodzących w zakres administracyi Wydziału krajowego, przysługują członkom tego Wydziału te same prawa, jakie w §. 60 reg. przyznane są reprezentantom rządu.

W sprawach innych, przedłożonych Sejmowi przez Wydział krajowy, może sprawozdawca tegoż Wydziału w każdym stanie rozprawy zabierać głos i dawać objaśnienia dla popierania wprowadzonej uchwały Wydziału.

Jeżeli członek Wydziału krajowego po zamknięciu rozprawy głos zabiera - wypowiada się - według §. 63.

Mowcę, zbaczającego od rzeczy, Marszałek napomnie przywołaniem do rzeczy; po powtórnem bezskutecznem napomnieniu do rzeczy może Marszałek głos mowcy odjąć. Sejm wszakże na żądanie przynajmniej 15 członków uchwalić może, lecz bez dyskusyi, aby mowca dalej był słuchany.

Osobistości i przeszkadzania obradom pociągają za sobą przywołanie do porządku.

Mowca przywołany do porządku powinien natychmiast zaprzestać mówić; może wszakże w celu wytłumaczenia się żądać głosu, który mu odmówionym nie będzie.

Każdy z posłów może od Marszałka żądać, aby mowcę do rzeczy lub do porządku napomniał. O żądaniu takim rozstrzyga Marszałek bez odwołania się do Sejmu.

§. 64.

Gdyby Marszałek uznał tego potrzebę, aby przywołanie do porządku w protokole obrad umieszczonem zostało, wtedy zapytuje Sejm, który w tym względzie bez dyskusyi uchwała.

§. 65.

Jeżeli Marszałek porządku przywrócić nie może, winien posiedzenie na pewien czas zawiesić, lub całkiem zamknąć (art. dodatkowy VIII).

§. 66.

**XIV. Głosowanie.
Uchwały. Wybory.**

Do stanowienia uchwały na Sejmie potrzebna jest obecność więcej niż połowy całej liczby wszystkich członków, a do ważności uchwały bezwzględna większość głosów obecnych. W wypadku równości głosów, wniosek pod obradę wzięty, za odrzucony ma być uważany.

Do uchwał na wnioski, dotyczące zmian statutu krajowego, trzeba obecności przynajmniej trzech czwartych części wszystkich członków, a przyzwolenia przynajmniej dwóch trzecich części obecnych (§. 38 st. kr.).

W ciągu trwania pierwszego peryodu Sejmu mogą wnioski do zmian postanowienia ustawy wyborczej uchwalone być bezwzględną głosów większością Sejmu, o ile tenże w ogólności zdolnym jest wedle §. 38 stat. kraj. do stanowienia uchwały.

Po upływie pierwszego sześcioletniego peryodu Sejmu, potrzeba do uchwały Sejmu na wnioski względem zmian ustawy wyborczej obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich członków, tudzież przyzwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych (§. 52. ustawy wyborczej). *)

§. 67.

Wniosek poddany być winien pod głosowanie w dosłownej treści, w jakiej był stawiany.

§. 68.

Przed głównym wnioskiem powinny być pod głosowanie podane najpierw wnioski odraczające, następnie poprawki (zmiany i dodatki), a między temi najpierw te, które od głównego wniosku najwięcej są oddalone.

§. 69.

Po zamknięciu obrad ogłasza Marszałek porządek, w jakim odbywać się ma głosowanie nad pytaniami.

*) Ustęp ostatni § 66 zmieniony ustawą z dnia 20 września 1866 (dz. ust. kr. nr. 26), jak następuje:

W ciągu pierwszego peryodu Sejmu krajowego, jakoteż w ciągu następujących po tymże pierwszym peryodzie sześciu sesyj sejmowych, potrzebną jest do powzięcia uchwał, dotyczących zmian sejmowej ordynacyi wyborczej, obecność więcej niż połowy całej liczby członków Sejmu, a zmiany te mogą być uchwalone bezwzględną większością głosów obecnych.

Po upływie tych sześciu sesyj sejmowych zmiany wspomniane uchwalone być mogą tylko w obecności przynajmniej trzech czwartych części całej liczby członków Sejmu, i za przyzwoleniem przynajmniej dwóch trzecich części członków obecnych.

§. 70.

Każdemu posłowi przysłuży prawo zrobienia wniosku ku sprostowaniu treści lub porządku stawianych przez Marszałka pytań, jakoteż względem rozdzielenia pytania, o czem w razie dostatecznego poparcia rozstrzyga Sejm.

§. 71.

Na żądanie poparte przynajmniej przez 15 posłów Marszałek wstrzymuje przez 10 minut głosowanie nad postawionem pytaniem.

§. 72.

Głosowanie odbywa się zazwyczaj ustnie, lecz może także nastąpić przez powstanie z miejsca, lub przez podniesienie rąk.

Próbie przeciwną zarządza Marszałek, jeśli według jego zdania rezultat głosowania jest wątpliwym, a jeżeli i ta nie daje pewnego rezultatu, zarządza on głosowania ustne.

Głosowanie ustne ma także nastąpić, jeżeli przynajmniej 30 członków Sejmu przed przystąpieniem do głosowania tego zażąda (art. dodat. IX).

§. 73.

Głosowanie ustne odbywa się bez motywowania wyrazami „tak“ lub „nie“.

§. 74.

Każdy wybór odbywa się kartkami.

Wybory przez aklamację nie mogą być dopuszczone.

Do przedsięwzięcia skrutynium mianuje przewodniczący komisję, przynajmniej z trzech członków złożoną.

§. 75.

Jeżeli pierwszy wybór nie wykazuje większości bezwzględnej następuje powtórny wybór, a skoro i przy tymże większości takiej nie było, następuje wybór ściślejszy.

Przy ściślejszym wyborze głosować można tylko na osoby, które przy powtórным głosowaniu najwięcej głosów otrzymały, a których liczba ma być dwa razy większą od ilości osób wybrać się mających.

Jeżeli przy powtórным wyborze kilka osób otrzymało równą ilość głosów, rozstrzyga los, które z nich do ściślejszego wyboru mają być przypuszczone.

W razie równości głosów przy ściślejszym wyborze rozstrzyga również los.

§. 76.

Kto w razie imiennego głosowania (ustnego lub kartkami) przy wywołaniu swego nazwiska nie jest obecnym, nie może następnie oddać swego głosu.

§. 77.

Marszałek nie głosuje, wyjąwszy przy wyborach.

§. 78.*)

W kwestiach osobistych może Sejm uchwalić głosowanie tajne gółkami (art. dodat. X.)

§. 79.

(ostatni ustęp tego § został zmieniony uchwałą z 13 października 1874, której tekst następuje po § 79).

**XV. Interpelacye.
Protesta.**

Interpelacye, wystosowane do Namiestnika lub tegoż zastępcy i do Marszałka względem czynności Wydziału krajowego, winny być podpisane przez 15 przynajmniej członków, i mają być oddane do łaski marszałkowskiej przed otwarciem posiedzenia.

Takie interpelacye będą zaraz odczytane i interpelowanemu wręczone.

Interpelacye do przewodniczących sekcji lub komisji mogą, nie przerywając wszakże toku rozpraw rozpoczętych, także ustnie być ogłoszone.

Interpelowany może zaraz odpowiedzieć, odpowiedź na późniejsze posiedzenie odłożyć, lub też z powodów, przytoczyć się mających, odpowiedzi odmówić.

Rozprawa nad interpelacją i nad odpowiedzią interpelowanego nie może być dopuszczoną (art. dodat. XI.)

Uchwała

Ostatni ustęp § 79 w dotychczasowym regulaminie sejmowym z dnia 27 listopada 1865, który brzmi:

„Rozprawa nad interpelacją i nad odpowiedzią interpelowanego nie może być dopuszczoną“ — znosi się w dotychczasowej osnowie, i ustęp ten ma brzmieć jak następuje:

„Sejm postanowi, czy w skutek odpowiedzi na interpelację, lub też odmówienia odpowiedzi, nastąpić ma rozprawa bądź natychmiast, bądź też na najbliższem posiedzeniu Sejmu. Uchwałę tę poweźmie Sejm bez wszelkich rozpraw, na wnio-

*) Nie obowiązuje na mocy uchwały sejmowej z dnia 27 listopada 1865.

sek poparty przez 15 posłów, a uczyniony na temże posiedzeniu, na którym była dana odpowiedź na interpelację lub oświadczenie odmówienia odpowiedzi. Przy rozprawie nad odpowiedzią na interpelację nie wolno czynić wniosków“.

Uwaga. C. k. Rząd zakwestyonował tę uchwałę, o ile się dotyczy interpelacyj wystosowanych do c. k. Namiestnika i przesłał Wydziałowi krajowemu następujące pismo:

Odezwa.

Jego Ces. i Król. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z dnia 1go b. m. przyjąć Najłaskawiej do Najwyższej wiadomości obrady Sejmu galicyjskiego na ostatniej sesyi z tem nadmienieniem, iż uchwalona na posiedzeniu sejmowem z dnia 13 października z. r. zmiana §. 79 regulaminu dla Sejmu krajowego, o ile takowa dotyczy interpelacyj wystosowanych do c. k. Namiestnika nie może wejść w wykonanie, ponieważ postanowienia co do traktowania takich interpelacyj, jako sięgające po za wewnętrzny zakres działania Sejmu krajowego w ogóle tylko w drodze ustawodawczej mogą przyjąć do skutku, z której to przyczyny prawizorycznie obowiązujące postanowienia §. 79 regulaminu czynności galicyjskiego Sejmu krajowego nie mogą być zmienione jednostronną uchwałą sejmową.

Mam zaszczyt zawiadomić o tem Świetny Wydział krajowy w skutek reskryptu Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 3 b. m. l. 1328/MJ.

We Lwowie dnia 5 kwietnia 1875.

Gołuchowski m. p.

§. 80.

Protesta takie tylko dopuszczone będą, które od członków Sejmu wychodząc, dotyczą postępowania z regulaminem niezgodnego na tem samem posiedzeniu zapowiedziane i na najbliższem posiedzeniu na piśmie do łaski marszałkowskiej podane zostały.

Takie same postępowanie ma być zachowane względem oświadczeń przeciw wniesionym protestom.

Protesta i oświadczenia przeciw tymże będą po odczytaniu bez dopuszczenia wszelkich rozpraw i dalszych protestów lub oświadczeń do protokołu obrad dołączone.

§. 81.

XVI. Petycje. Podania.

Petycje i podania do Sejmu przyjęte będą wtedy tylko, jeżeli przez członka Sejmu wniesione zostaną (§. 41 st. kr.)

Petycje i podania bezimienne nie mogą być wniesione do Sejmu.

§. 82.

(zniesiony uchwałą z dnia 7 kwietnia 1876, której tekst następuje po §. 82).

Sekretarz, przez Marszałka do utrzymywania listy podawanych petycyj przeznaczony, spisuje takowe z krótkim wyciągiem treści, podając je według tej krótkiej treści do wiadomości Sejmu, poczem Marszałek odsyła je do komisji petycyjnej, jeżeli Sejm inaczey nie uchwali.

Uchwała

z dnia 7 kwietnia 1876.

§. 82 regulaminu obrad Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, znosi się w terażniejszym brzmieniu, i ma brzmieć, jak następuje:

§. 82.

Sekretarz wyznaczony przez Marszałka do utrzymywania spisu podawanych petycyj, spisuje takowe z krótkim wyciągiem ich treści i podaje do wiadomości Sejmu według tej krótkiej treści. Odczytanie całej osnowy petycyj postanowić może tylko Sejm uchwałą powziętą bez rozpraw, na wnioszek jednego posła uczyniony, albo podczas odczytywania spisu petycyj albo przy rozprawach nad sprawozdaniem komisji o tej petycji.

Marszałek przekazuje petycje do roztrząśnienia komisji petycyjnej, wyjąwszy, jeżeli do przedmiotu, którego tyczy się treść petycji, wybrana już jest przez Sejm oddzielna komisja; w takim razie przekazuje Marszałek petycję do komisji specjalnej. Sekretarz odczytując spis petycyj, ogłasza zarazem, do której komisji odesłał ją Marszałek do roztrząśnienia. Jeżeli wówczas uczyni jeden poseł wniosek, aby petycję odesłać do komisji innej od tej, do której ją przekazuje Marszałek, rozstrzyga Sejm uchwałą powziętą bez rozpraw.

§. 83.

(zniesiony uchwałą z dnia 7 kwietnia 1876, której tekst następuje po §. 83).

Komisja petycyjna, rozpoznawszy przydzielone jej petycje, przedstawia Sejmowi wnioski swoje względem załatwienia tychże z uchYLENIEM formalności wymaganych co do sprawozdań innych komisji.

Uchwała

z dnia 7 kwietnia 1876.

§. 83 regulaminu obrad Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, znosi się w terażniejszym brzmieniu, i ma brzmieć, jak następuje:

§. 83.

Komisya petycyjna i te komisye, którym oddano petycye do roztrząśnienia, rozpoznawszy je, przedstawiają Sejmowi sprawozdania o tych petycyach, przyczem pominąć mogą formalność drukowania sprawozdania i rozdawania go na 24 godzin przed postawieniem go na porządek dzienny. Jednak jeżeli sprawozdanie komisyi o petycyi zawiera wniosek obciążający budżet funduszu krajowego, projekt ustawy, lub zmianę istniejącej, postąpić należy z takim sprawozdaniem pod względem formalnym w sposób przepisany §. 43. regulaminu niniejszego. Komisya specyalna, obradująca nad przedmiotem, którego tyczą się także petycye przekazane jej do roztrząśnienia, może sprawozdaniem o tym przedmiocie i wnioskami w nim zawartymi, załatwić zarazem petycye tyczące się tego przedmiotu.

§. 84.

XVII. Expedycye.

Pisma wychodzące od Sejmu do stron podpisuje sekretarz przez Marszałka do tego wyznaczony; inne pisma od Sejmu wychodzące podpisuje Marszałek i jeden z sekretarzy.

§. 85.

Deputacye.

Deputacye nie będą przypuszczane na posiedzenia ani Sejmu ani sekcij lub komisyj (§. 41 st. kr. i art. dodat. XII.).

§. 86.

Wysłanie deputacyi Sejmu do Najwyższego Dworu nastąpić może tylko za uprzedniem pozyskaniem zezwolenia Jego C. K. Apostolskiej Mości (§. 41 st. kr.).

Marszałek proponuje Sejmowi członków deputacyi i liczbę tychże, Sejm zaś rozstrzyga.

Przewodnictwo deputacyi przysłuży Marszałkowi lub tegoż zastępcy, a w razie przeszkody obu, temu członkowi deputacyi, którego członkowie deputacyi bezwzględnią większością głosów obiorą.

§. 87.

Sejm zaopatruje deputacyę podług okoliczności potrzebną instrukcyą, a w danym wypadku adresem; Marszałek wydaje jej pismo wierzytelne.

§. 88.

Sejmowi nie wolno znosić się z reprezentacyą żadnego innego kraju koronnego, ani też wydawać obwieszczeń (§§. 40 i 41 st. kr.).

§. 89.

**XVIII. Ogłaszanie
rozpraw.**

Sejm krajowy uchwała, w jaki sposób rozprawy sejmowe ogłaszane być powinny.

Rozprawy te mają przy załączeniu protokołów posiedzeń przez Namiestnika do najwyższej wiadomości być podane (§. 40. st. kr.).

§. 90.

**XIX. Zamknięcie
Sejmu.**

Marszałek zamyka Sejm po ukończeniu czynności, lub w skutek najwyższego polecenia.

Sejm może także każdego czasu, nawet podczas regularnego peryodu sejmowego, przez Jego C. K. Apostolską Mość być rozwiązany z równoczesnem zarządzeniem wyborów (§. 10 st. kr.).

§. 91.

Postanowienia niniejszego regulaminu, o ile takowe ze statutu krajowego i ustawy wyborczej są wyjęte, lub objęte są artykułami dodatkowymi do statutu krajowego, mogą tylko w drodze ustawodawczej być zmienione, lub zniesione (art. dodat. XIII.).

Zmiany lub zniesienia reszty postanowień tego regulaminu uchwała Sejm.

D o d a t e k

do prow. regulaminu z dnia 27 listopada 1865.

Marszałek urzęduje w języku polskim. Na podanie ruskie daje Marszałek odpowiedź w języku ruskim, na wszelkie inne podania zaś w języku polskim.

Protokoły obrad sejmowych winny być rozdawane w języku polskim i ruskim.

Przy stawianiu wniosków, wnoszeniu interpelacyj i przy rozprawach winien być użyty język polski i ruski.

Sprawozdanie Wydziału krajowego i komisji będą rozdawane członkom Sejmu w języku polskim i ruskim. Za podstawę do obrad służy sprawozdanie w języku polskim.

Sejm uchwała w języku polskim.

Przy trzeciem czytaniu podane będą tekst polski i ruski pod uchwałą Izby. W razie wątpliwości tekst polski jest rozstrzygający. W razach nagłości niewygotowanie tekstu ruskiego do trzeciego czytania nie wstrzymuje powzięcia uchwały w języku polskim, lecz w takim razie tekst ruski powziętej uchwały złożony będzie u łaski marszałkowskiej na następującem posiedzeniu sejmowem do odczytania (uchwała Sejmu z 27 kwietnia 1866 r.)

Drugi dodatek

do prowizorycznego regulaminu sejmowego

z dnia 27 listopada 1865.

Sejm może uchwalić, że z pewnym projektem do ustawy lub uchwały znacznej objętości albo doniosłości, postąpić należy, jak następuje:

§. 1.

Sejm może polecić komisji (specyalnemu wydziałowi), aby przedwstępnie o zasadach projektu oddzielne przedłożyła sprawozdanie; wolno jednak komisji wnieść takie sprawozdanie i bez osobnego od Sejmu polecenia.

W obu przypadkach postąpić należy z przedwstępnem sprawozdaniem według ogólnych postanowień obowiązującego regulaminu.

§. 2.

Na posiedzeniach komisji każdy z posłów może być obecnym, każdemu z nich wolno przedkładać komisji wnioski lub poprawki na piśmie i uzasadniać je pisemnie lub ustnie; w dalszych wszakże rozprawach może brać udział tylko za zezwoleniem komisji.

Komisja obowiązana jest poddać te wnioski i poprawki rozprawom, powziąć nad nimi uchwały, a nawet na żądanie wnioskodawcy, przytoczyć w sprawozdaniu swem powody, które ją skłoniły do odrzucenia wniosku lub poprawki.

§. 3.

Jeżeli w drugim czytaniu Sejm przyjął poprawki, natenczas na żądanie sprawozdawcy lub 15 posłów uchwalony projekt wraca do komisji, która przed trzecim czytaniem, może przedstawić i w ustnem sprawozdaniu uzasadnić zmiany, jakie z powodu przyjęcia powyższych poprawek za odpowiednie uzna.

Rozprawa nad tem sprawozdaniem ogranicza się tylko do zmian projektu przez komisję zaproponowanych.

Po powzięciu uchwał nad wszystkimi przez komisję wniesionymi zmianami, albo gdy komisya żadnych zmian nie wnosi, następuje trzecie czytanie projektu.

§. 4.

Pod wszystkimi innymi względami należy zastosować postanowienia prowizorycznego regulaminu z 27 listopada 1865.

